

Työpajatyöryhmä 4. kokous

Aika 14.11.2022, klo 13.00 – 15.00

Paikka Gaudium 2.krs, Meri10, AVlen edustajat teamsillä mukana

Osallistujat Esko Ranto, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
Henni Axelin, opetus- ja kulttuuriministeriö, varapuheenjohtaja
Merja Hilpinen, opetus- ja kulttuuriministeriö, sihteeri
Jani Lehto, työ- ja elinkeinoministeriö
Mari Ahonen-Walker, Kuntaliitto
Herttaliisa Tuure, Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry
Reetta Pietikäinen, Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry
Kirsi-Marja Stewart, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (teams)
Päivi Pienmäki-Jylhä, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (teams)

Asialista

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen, todettiin läsnäolijat paikalla ja etäyhteyksillä.

2. Asialistan hyväksyminen

Päätös: asialista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen, liite 1

Päätös: edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

4. Sosiaalilainsäädännön uudistusten vaikutukset työpajatoimintaan ja suositukset työpajatoiminnan kehittämiseksi, liite 2

Käsiteltiin sosiaali- ja terveysministeriön lausunto VN/16893/2022, ministeriön edustajat eivät olleet paikalla esittelemässä asiaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että

- voisi olla perusteltua selvittää erillisessä valmistelussa tarvetta ja mahdollisuuksia säätää kunnan ja hyvinvointialueen mahdollisuudesta toteuttaa yhteistyössä nuorisolaissa tarkoitettua nuorten työpajatoimintaa ja kuntouttavaan työtoimintaan kuuluvia elämänhallintaa ja työ- ja toimintakykyä edistäviä palveluja nuorille hyvinvointialueen ja kunnan välisen sopimuksen perusteella.
- Samassa yhteydessä olisi tarpeen myös selvittää työpajatoiminnan kokonaisuutta (sisältö, rahoitus, hallinnonala) ja sen suhdetta kuntouttavaan työtoimintaan sosiaalihuollon palveluna.

Sosiaali- ja terveysministeriön suunnitelmissa on teettää oikeudellinen selvitys kuntouttavan työtoiminnan lainsäädännön mukaisen palvelun sekä nuorisolain mukaisen työpajatoiminnan välisistä suhteista. Keskeistä olisi selvittää

- millaisia haasteita kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen ja tuottamiseen liittyy huomioiden myös hankintalainsäädäntö
- mitä reunaehtoja liittyy suhteessa kuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön ja toisaalta hankintoihin, kun kuntouttavaa työtoimintaa toteutetaan kunnan tiloissa tai työpaikalla.

Kuntouttavaan työtoiminnan selvitys- ja tietotarpeista on käyty jo alustavaa keskustelua THL:n edustajien kanssa. Selvityksen tarkka sisältö ja aikataulu ovat kuitenkin vielä avoimina.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkökulmasta tulevan hallituskauden keskeisten säädöshankkeiden yksi osa voisi olla SOTE palvelulainsäädännön merkittävä uudistaminen, johon kuuluu työ-alkuisten palvelujen kokonaisuus ja siten myös kuntouttava työtoiminta.

Päätös: Seuraavassa kokouksessa jatketaan asian käsittelyä.

5. Jaostojen selvitykset koulutuksen lainsäädäntö uudistusten ja työhallinnon lainsäädäntömuutosten vaikutuksista työpajatoimintaan

Käytiin keskustelua alajaostojenselvityksistä.

Päätös: Työryhmän jäsenet ja sihteeri työstävät alajaostojen selvitykset lopulliseen muotoonsa seuraavaan kokoukseen ja seuraavassa kokouksessa jatketaan asian käsittelyä.

6. Kilpailuoikeudellista arviointia, liitteet 3 ja 4

Käsiteltiin työ- ja elinkeinoministeriön lausunto VN/16893/2022-TEM-13, 3.11.2022 ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston vastaus neuvontapyyntöön 11.11.2022.

TEMin lausunnon mukaan, mikäli kuntouttava työtoiminta halutaan säilyttää kuntien toteuttamana palveluna, kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä koskeva sääntely tulisi muotoilla niin, että se olisi kuntien lakisääteinen velvollisuus. TEM:n näkemyksen mukaan kuntia velvoittavalla sääntelyllä varmistettaisiin se, ettei kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä pidettäisi markkinoilla tapahtuvana taloudellisena toimintana, vaan sen voitaisiin katsoa olevan kuntalain 126 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaista lakisääteisten palvelujen järjestämistä. Sanamuodot kuntien *mahdollisuus* tai *oikeus* järjestää kuntouttavaa työtoimintaa eivät myöskään poista mahdollista tulkintariskiä.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston vastauksen mukaan, mikäli kunta tuottaisi hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja sopimuksen nojalla eikä kunnalla olisi lain perusteella velvollisuutta järjestää tai tuottaa palveluja, lähtökohtaisesti kyse olisi kunnan kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvasta toiminnasta (ellei jokin muu kuin edellä mainittu kuntalain 126 §:n 2 momentissa mainittu poikkeus tulisi sovellettavaksi). Näin ollen kuntalain 126 § 2 momentin 1 kohta ei vaikuttaisi soveltuvan kysymyksessä mainitussa tilanteessa. Kuntalain 126 §:n 2 momentin 3 kohdan poikkeuksen soveltuvuus puolestaan riippuu siitä, miten hankintalain 16 §:n sisältöä arvioidaan kysymyksessä olevassa tilanteessa.

Mikäli kunta järjestäisi kuntouttavaa työtoimintaa hyvinvointialuetta koskevan lain 8 §:ssä olevan nimenomaisen säännöksen perusteella (hyvinvointialueen järjestämisvastuun siirtoa yhdelle tai useammalle kunnalle) pitäisi laissa erikseen säätää sitä, että hyvinvointialue voi sopia tehtävänsä järjestämisvastuun siirtämisestä yhdelle tai useammalle sellaiselle kunnalle, jolla hyvinvointialueen arvion mukaan on riittävät taloudelliset ja muut voimavarat näiden tehtävien hoitamiseen. Lainkohdan esitöiden (HE 241/2020 vp) mukaan *erityislainsäädännössä tulisi määritellä siirrettävät tehtävät ja tehtävien siirron edellytykset*.

Jos asiasta ei olisi erityislainsäädännössä toisin säädetty eikä kyseessä ole järjestämisvastuun siirto hyvinvointialueelta kunnille vaan hyvinvointialueen ja kunnan sopimusperusteista yhteistyöstä ja kunta toimisi palvelun tuottajana sopimuksen perusteella, kyse todennäköisesti olisi edellä kunnan kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamasta toiminnasta, mikäli mikään kuntalain 126 §:n 2 momentissa mainittu poikkeus ei soveltuisi yhteistyöhön. Mikäli sen sijaan järjestämisvastuu siirtyisi kunnalle, siitä olisi hyvinvointialuetta koskevan lain 8 §:n nojalla säädettävä erikseen laissa, jolloin kunnan ei todennäköisesti katsottaisi toimivan kilpailutilanteessa markkinoilla (kuntalain 126 § 2 momentin 1 kohta).

Päätös: Seuraavassa kokouksessa jatketaan asian käsittelyä.

7. Eduskunnalle annettavan selvityksen rakenne, alustavat johtopäätökset ja suositukset

Sihteeri on tehnyt selvitysluonnoksen esityspohjan työryhmän tiimeritilaan. Käsiteltiin luonnos. Työryhmä pohti lainsäädäntömahdollisuuksia,

- muutos olemassa olevaa lakiin
- lisäys olemassa olevaan lakiin
- siirtymävaiheen laki
- uusi laki

Päätös: Työryhmän jäsenet ja sihteeri työstävät alajaostojen selvityksiä ja selvitysluonnoksen esityspohjaan seuraavaan kokoukseen.

8. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

9. Kokouksen päättäminen

Päätös: puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:00.

Helsingissä 12.12.2022

Puheenjohtaja

Esko Ranto

Sihteeri

Merja Hilpinen

Muistio
4/2022